

B | R | N | O

Interkulturní práce v samosprávě (zkušenosti města Brna)

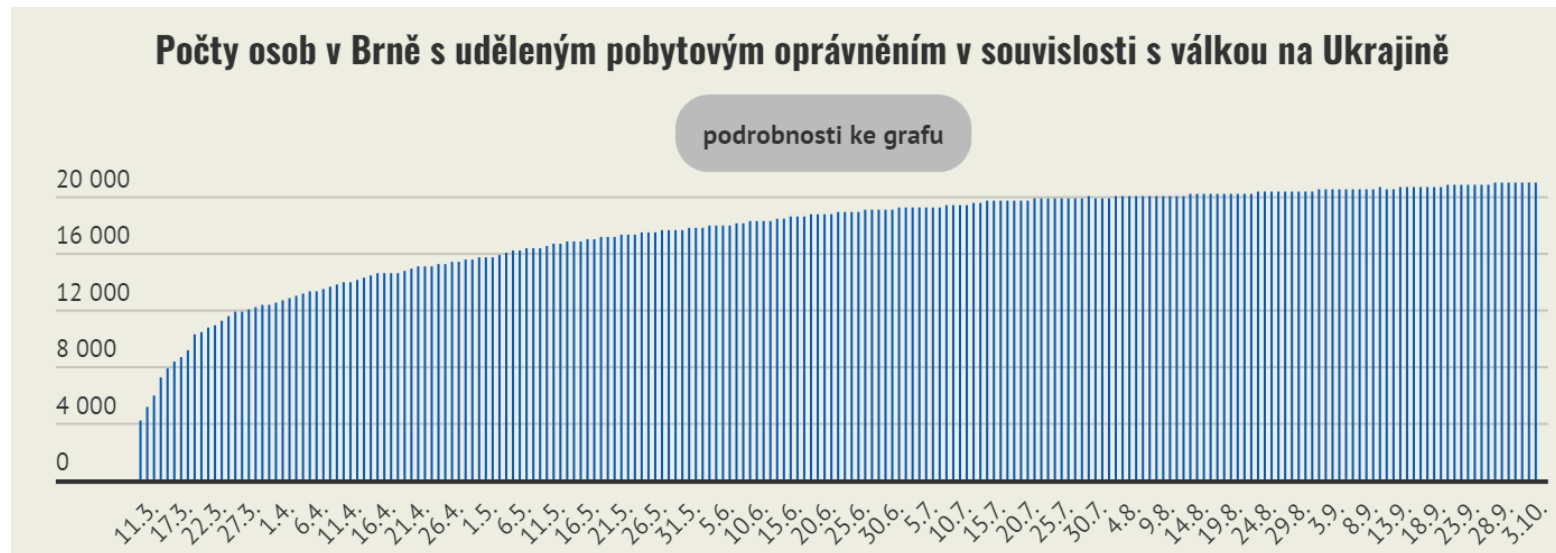
Interkulturní práce: proč?

„Diverzita může výrazně přispět k inovacím, výkonnosti a důvěře ve veřejné instituce. (...) Ale rozmanitost může být dvousečná zbraň. Pokud se diverzita neřídí, může mít za následek nižší úroveň sociální integrace, konflikty a zhoršení ekonomické výkonnosti.“

OECD (work on diversity and inclusion)

Cizinci v Brně a válka

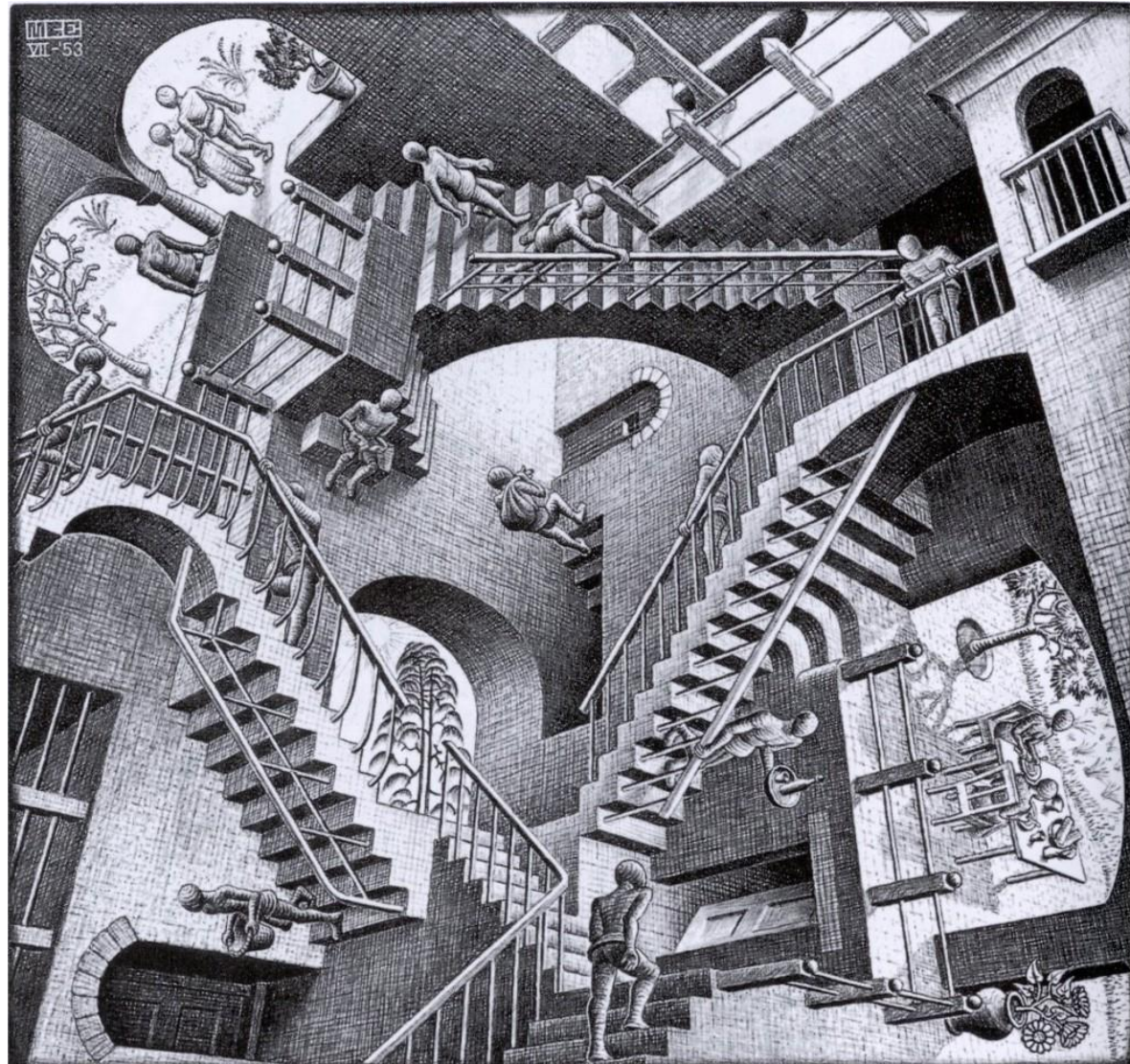
- **Únor 2022: 41 799 cizinců** s dlouhodobým nebo trvalým pobytem ze **148 zemí (10 % meziroční růst)**, z toho **10 922 UK**
- **Září 2022: 63 996 cizinců**, z toho **31 604 UK**
- Celkem je v Brně registrováno **20 939 uprchlíků z Ukrajiny**
- Cizinci tvoří **17 %** obyvatel města (10 % před válkou)

data.brno.cz/pages/ukrajina

Integrace v Brně

Mgr. Lenka Šafránková Pavlíčková, Oddělení sociálního začleňování, Anenská 10, 602 00 Brno

Hodnoty Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020 - 26

prevence
bez stereotypů
participace
mainstreaming
identifikace problémů a řešení
sociální vztahy
empowerment
evaluace
data řízení

Interkulturní práce v Brně

Od roku 2018 se zaměřujeme se na **největší jazykové skupiny ve městě:**

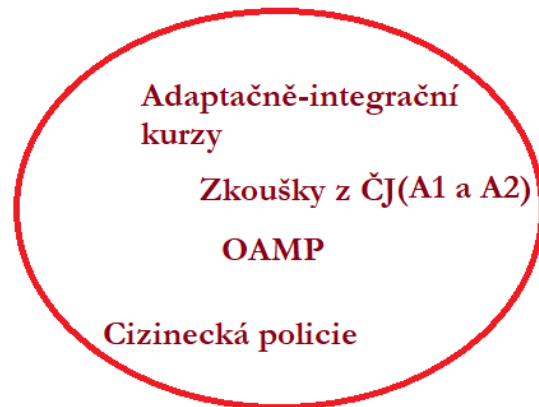
- ukrajinská (maďarská)
- ruská
- rumunská a moldavská
- vietnamská
- arabská

⇒ Zaměstnanci Magistrátu

⇒ **Cílem je zprostředkovat bezpečný kontakt mezi cizinci a zaměstnanci veřejných institucí a hledat systémová řešení**

Co řešíme?

PPP, SPC
školství a vzdělávání

knihovny
volný čas

zdravotnictví,
systém očkování

zaměstnání a Úřad práce

zdravotní a sociální
pojištění

povinnosti v ČR -
daně a poplatky
za KO

SSZ a příspěvky

právní
poradenství

Matrika

Odbor správních činností
Stavební úřad

řešení domácího
násilí, závislostí

Interkulturní práce zahrnuje:

(s klienty - cizinci X s klienty - veřejnými institucemi)

1. Tlumočení a překlady
2. Doprovody
3. Základní poradenství
4. Síťování
5. Expertní konzultace, systémová řešení
6. Terénní práce
7. Mediace konfliktů

Interkulturní práce v samosprávě

Terénní práce

Interkulturní práce v samosprávě

Expertní konzultace,
systémová řešení

DMI NOTE 8 PRO
QUAD CAMERA

Kdo je interkulturní pracovník?

- většinou **člověk s migrační zkušeností**, integrovaný v nové zemi
- „**peer pracovník**“, který potřebuje podpořit získáním **kompetencí** v oblasti metod práce s klientem, veřejných služeb včetně role obce, mediace konfliktů a práv a povinností cizince – **nutnost vstupního a průběžného vzdělávání!**
- zpravidla **srdcař/ka**, který/á chce pomáhat (pozor na vyhoření!)
- má **jedinečné talenty** – doporučujeme zohlednit v definici jeho práce
- Čelí **specifickým rizikům** (střet se zájmovými skupinami uvnitř komunity, nadměrný tlak z komunity, lákadlo placeného zprostředkovatelství, vlivová osoba)
- **specifická role** -> nutnost pravidelné supervize!

Příklad: náš tým (2019)

Metodik interkulturní práce

- Kompetentní vedení je pro úspěšné působení IP klíčové!
- Ideálně soc. pracovník dle zákona 108/2006 Sb.

Náplň práce:

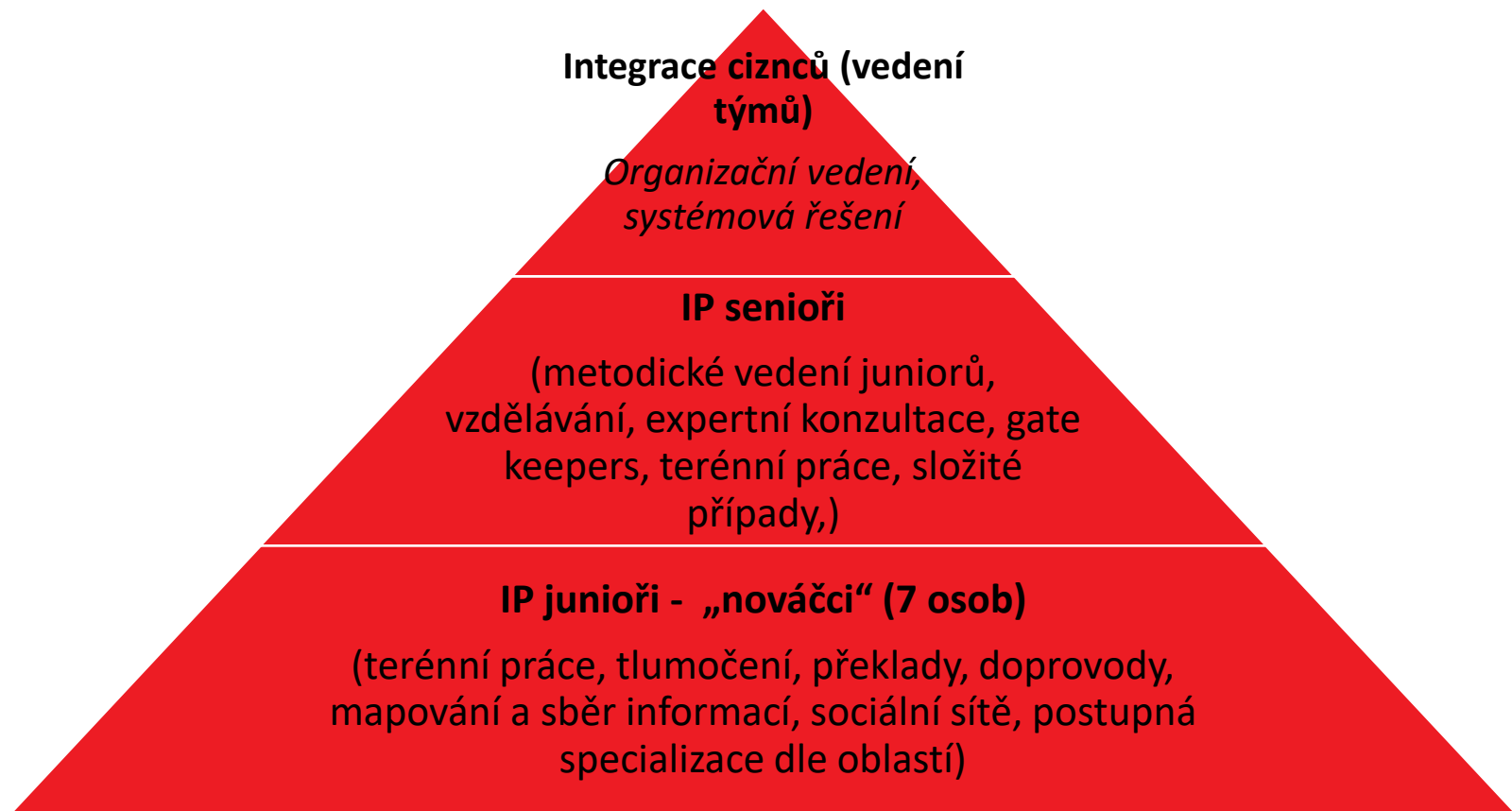
- **zaučování** IP v oblasti metod práce s klientem, systému veřejných služeb
- odborná **supervize**, podpora v konkrétních situacích
- **plánování práce** s ohledem na aktuální potřeby i prevenci
- vyhodnocování informací z terénu pro **systemové kroky (zajišťuje bottom – up přenos!)**
- **sítování** na veř. služby, vysvětlování a podpora práce IP
- **Zodpovídá za dodržování standardů a et. Kodexu IP!**

Etický kodex a zásady interkulturní práce

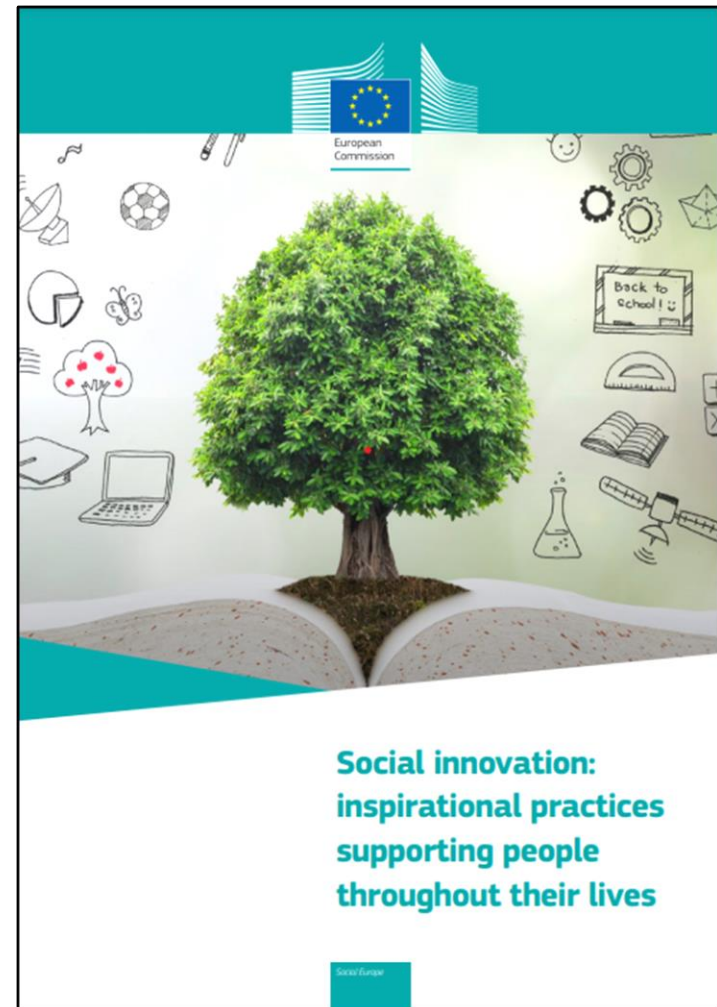
- <https://interkulturniprace.cz/pro-interkulturni-pracovniky/eticky-kodex/>

Interkulturní tým s ukrajinštinou/ruštinou

Interkulturní pracovník = most mezi dvěma světy

Nucená migrace z Ukrajiny: potřeby z pohledu interkulturní práce

Potřebu podpory mají v krizové situaci :

- uprchlíci
- obce, kraje
- veřejné instituce: školská zařízení, volnočasová zařízení, úřady, sociální služby, zdravotnická zařízení, NNO, bezpečnostní složky, národnostní spolky...
- Pomáhající: jednotlivci, dobrovolníci, firmy, ubytovatelé, církve, iniciativy atd.
- Zaměstnavatelé

(potřeba informací, dat, zprostředkování kontaktu, tlumočení, překladů, síťování, řešení konfliktů, expertního know how, specifických kompetencí, financí)

Vývoj integračního prostředí po vypuknutí války

- V prvních dnech není nic, nikdo nerozumí situaci, **všechny dotazy na MMB končí u nás**
- Dobrovolnictví, nabídky pomoci X potřeby z komunity – **dva nepropojené světy**
- Do integrace vstupují nové subjekty
 - **boj o moc a zdroje**
- Chybí informace (všem), vznikají dezinformace
- IP s Ukrajinštinou jako **centrální uzel informací** na obě strany (CML)
- Chybí zasíťování služeb, **mainstreaming** integrace
- Stále výrazněji vystupují **nedostatky systému**

Potřeby UK uprchlíků z pohledu IP: Pobyt, bydlení a bezpečí

- **Rodiny** (především matky s dětmi) přicházejí o prozatímní ubytování, **nemají kam jít**.
- Ohrožení ze strany **organizovaného zločinu**: kuplířství, drogy.
- Ženy: požadovány **sexuální služby za ubytování**.
- **Konflikty v hromadných** ubytováních.
- Nejsou kapacity na dlouhodobé ubytování.
- Zejména v případě osamělých matek s malými dětmi nemožnost dovolit si finančně najít bydlení přes komerční trh.
- Čeští **pronajímatelé odmítají** Ukrajince.
- Ubytovatelé požadují **platby navíc**.
- Domácí násilí, **krize ve vztazích**.

Potřeby UK uprchlíků z pohledu IP: Vzdělávání dětí do 18 let, volný čas

- Nejsou **místa ve školách**.
- Pedagogové neumí pracovat se stresy a traumaty z migrace a války – **konflikty ve školách**, šikana, agrese.
- **Středoškoláci** před maturitou (jazyk!).
- Segregované třídy.
- Teenageři jako zvlášť ohrožená skupina.
- Komplikace při častějším **stěhování rodiny** (vs. dítě v určité škole) nebo z kapacitních důvodů dítě odmítnuto v místě bydliště.

Potřeby UK uprchlíků z pohledu IP: Práce a ekonomická soběstačnost, vzdělávání dospělých

- **Neprostopný systém rekvalifikací.**
- Propad kvalifikovaných lidí do nekvalifikovaných prací, **vykořisťovatelských** vztahů.
- Neschopnost využít **kvalifikovaných lidí** tam, kde jsou třeba (školství, zdravotnictví, péče).
- Nevyplácení mezd, nucené přesčasy.
- Mnoho matek má problém **skloubit péči o děti s prací**, nemají čas ani na výuku češtiny či doplnění kvalifikace.
- **Neinformovanost** o pracovních právech, neplacení odvodů.
- Selhávání úřadu práce ve zprostředkování zaměstnání X **práce přes „agentury“**.

Potřeby UK uprchlíků z pohledu IP: Sociálně – zdravotní integrace

- **Nejsou lékaři** (všeobecní, pediatři), další nechtějí pacienty – cizince.
- Systém nepočítá se **složitými sociálními případy** – invalidní důchody, tělesné postižení, psychiatrické diagnózy.
- Úřad práce odmítá registrovat UK pro **udržení v systému veřejného zdr. pojištění**.
- Chybí **psychologická** a psychiatrická péče.
- Zátěž stávajícího sociálního systému – ústavy, azylová zařízení atd., nejsou připraveny na UK.
- Specifickou výzvou je sociální patologické chování některých uprchlíků.

Potřeby UK uprchlíků z pohledu IP: Komunikace, komunity

- **Chybí informace**, nedostávají se do komunity.
- Je třeba spolupráce s **podpůrnými systémy uvnitř komunity** (církev, důležité osobnosti) x samozvaní mluvčí komunity.
- **Chybí tlumočníci, doprovody, práce v terénu.**
- Neorientují se v českém systému institucí, **odlišná** mentalita, odlišné zvyky, **očekávání**.
- Stávající konflikt (**RUS x UK**) se reprodukuje do prostoru města.

Příklad z praxe: Ukrajinští Romové

B | R | N | O

Děkuji

شكرا

Спасибо

Дякую

Сảm ơn

Mulțumesc

Kösz

Thanks

Mgr. Lenka Šafránková Pavlíčková, safrankova.lenka@brno.cz